TẠP CHÍ NGHIÊN CỨU
PHẬT HỌC
CƠ QUAN NGÔN LUẬN CỦA TRUNG ƯƠNG GIÁO HỘI PHẬT GIÁO VIỆT NAM
ISSN: 2734-9195

Xá lợi Phật từ niềm tin, biểu tượng và sự kết nối tâm linh của người phật tử

ISSN: 2734-9195 08:00 11/03/2026

Dù có nhiều giả thuyết khác nhau về nguồn gốc của xá lợi, chúng vẫn giữ một vai trò quan trọng: kết nối người phật tử với đức Phật, người được xem là "vắng mặt về mặt thân thể" sau khi đạt giác ngộ và giải thoát khỏi vòng sinh tử luân hồi.

Tại một ngôi chùa Phật giáo ở Nam California (Hoa Kỳ), bà Katherine Nguyen đứng trước bàn thờ với hai tay chắp lại, đầu cúi nhẹ.

Trước mắt bà là những xá lợi được cho là răng và xương ngón tay của **Đức Phật Thích Ca Mâu Ni**, bậc Giác ngộ đã khai sáng đạo Phật tại Ấn Độ cách đây khoảng 2.500 năm.

Bà Sarah Kim, một phật tử và đệ tử của Thiền sư YongHua, đang giới thiệu bộ kinh Sharira hương dầu cùng các xá lợi Phật khác được trưng bày tại chùa Wei Mountain, ở Rosemead, California, hôm thứ Bảy,

ngày 17 tháng 2 năm 2024. (Ảnh AP/Damian Dovarganes)

"Được nhìn thấy đức Phật, được đến gần Ngài và cảm nhận năng lượng ấy, đó là điều vô cùng đặc biệt đối với một người phật tử", bà chia sẻ.

Triển lãm "Vạn Phật xá lợi" tại California

Mỗi dịp Tết Nguyên đán, Wei Mountain Temple (tạm dịch: chùa Núi Vệ) tại thành phố Rosemead, bang California (Hoa Kỳ) lại tổ chức trưng bày công khai bộ sưu tập "10.000 xá lợi Phật".

Các nhà sư tại chùa Wei Mountain ở Rosemead, California, hôm thứ Bảy, ngày 17 tháng 2 năm 2024, thực hiện nghi lễ ban phước cho các tín đồ và du khách. (Ảnh AP/Damian Dovarganes)

Theo Master YongHua (tạm dịch: thầy YongHua), người sáng lập ngôi chùa, con số thực tế còn lớn hơn nhiều. Hàng nghìn xá lợi được đặt trong các tủ kính và những bảo tháp thu nhỏ.

Bà Sandra Chen, một tín đồ, đang thiền định tại chùa Wei Mountain ở Rosemead, California, vào thứ Bảy, ngày 17 tháng 2 năm 2024.
(Ảnh AP/Damian Dovarganes)

Bộ sưu tập bao gồm:

+ Các mảnh xương và răng được cho là từ thân thể đức Phật, người thân và đệ tử của Ngài.

+ Nhiều xá lợi (śarīra) - những hạt nhỏ có màu sắc như ngọc hoặc pha lê, được cho là kết tinh từ tro cốt của các bậc cao tăng sau khi hỏa táng.

Xá lợi trong truyền thống tôn giáo

Trong Công giáo và Chính thống giáo, thánh tích thường được tôn kính như dấu tích gắn với các vị thánh hay Chúa Kitô.

Trong Phật giáo, xá lợi thường được xem là nguồn phước lành sống động, mang phẩm tính linh thiêng đặc biệt.

Xá lợi răng Phật: Hình ảnh được trưng bày tại chùa Wei Mountain, ở Rosemead, California, thứ Bảy, ngày 17 tháng 2 năm 2024. (Ảnh AP/Damian Dovarganes)

Các di vật Phật giáo, bao gồm sharira (xá lợi) và xương được cho là của dức Phật, được trưng bày tại chùa Wei Mountain, ở Rosemead, California, hôm thứ Bảy, ngày 17 tháng 2 năm 2024. (Ảnh AP/Damian Dovarganes)

Theo niềm tin phổ biến của nhiều phật tử, xá lợi có thể:

+ Tự xuất hiện.

+ Tăng trưởng theo thời gian.

+ Thậm chí "nhân lên".

Đây cũng là một cách lý giải vì sao xá lợi Phật được tìm thấy ở nhiều nơi trên thế giới.

Thông thường, xá lợi của đức Phật hoặc các bậc tôn túc được tôn trí trong Stupa - một dạng tháp Phật giáo có mái vòm, vừa là nơi chiêm bái vừa là điểm hành hương và thiền định.

Niềm tin và những tranh luận

Tại chùa Wei Mountain, những chiếc răng và xương ngón tay được trưng bày có kích thước lớn hơn răng người bình thường. Thầy YongHua cho rằng đó là vì chúng đã "lớn lên theo thời gian".

Các nhà sư tại chùa Wei Mountain ở Rosemead, California, hôm thứ Bảy, ngày 17 tháng 2 năm 2024, thực hiện nghi lễ ban phước cho các tín đồ và du khách. (Ảnh AP/Damian Dovarganes)

Ông cũng cho biết chiếc răng xá lợi được cho là có khả năng tạo ra các "xá lợi nhỏ", những tinh thể nhiều màu đã lấp đầy nhiều hộp trưng bày trong chùa.

Hầu hết các truyền thống Phật giáo đều thừa nhận ý nghĩa tâm linh của xá lợi, dù nhiều vị thầy cũng nhấn mạnh rằng người học Phật không nên chỉ dừng lại ở sự tôn kính vật chất, mà cần quay về với giáo pháp của đức Phật, đặc biệt là

thực hành chính niệm và lòng từ bi.

Các xá lợi Phật, bao gồm Xương ngón tay Phật Thích Ca Mâu Ni (bên trái), được trưng bày tại chùa Wei Mountain, ở Rosemead, California, thứ Bảy, ngày 17 tháng 2 năm 2024. (Ảnh AP/Damian Dovarganes)

Xá lợi Phật hiện diện tại nhiều quốc gia có truyền thống Phật giáo lâu đời như: Ấn Độ, Nhật Bản, Myanmar, Nepal, Singapore, Sri Lanka, Đài Loan, Thái Lan.

Trong môi trường tự viện Phật giáo, tính xác thực của các xá lợi thường ít khi bị đặt câu hỏi. Nhiều vị lãnh đạo tôn giáo cũng tránh đưa chúng vào các kiểm nghiệm khoa học vì lo ngại điều đó có thể làm mất đi ý nghĩa linh thiêng.

Tuy vậy, trong những năm gần đây cũng xuất hiện nhiều báo cáo về xá lợi giả, bao gồm cả các hạt "xá lợi" làm từ Acrylic (*) được bán trên thị trường châu Á và các nền tảng mua sắm trực tuyến.

Trường hợp xá lợi răng Phật tại Singapore

Một ví dụ gây chú ý là Buddha Tooth Relic Temple and Museum (tạm dịch: Chùa và Bảo tàng Xá lợi Răng Phật) ở Singapore, nơi lưu giữ một chiếc răng được cho là thu được từ giàn hỏa táng của đức Phật.

Xá lợi này được tôn trí trong một bảo tháp lớn làm từ khoảng 320 kg vàng. Năm 2007, một số chuyên gia nha khoa cho rằng chiếc răng dài khoảng 7,5 cm có kích thước không phù hợp với răng người và có thể thuộc về động vật như bò hoặc trâu.

Tuy nhiên, vị trụ trì chùa lúc bấy giờ là Shi Fazhao cho rằng vấn đề cốt lõi vẫn là niềm tin: *“Nếu bạn tin là thật, thì đối với bạn đó là thật”.*

Góc nhìn học thuật về xá lợi

Nhà nghiên cứu tôn giáo John Strong, Giáo sư Danh dự tại Bates College, đã nghiên cứu chủ đề này trong cuốn sách Relics of the Buddha (2004), (tạm dịch: Xá lợi đức Phật).

Theo ông, các bản kinh Pali cổ nhất nói về tang lễ của đức Phật có niên đại khoảng thế kỷ II trước Công nguyên. Những chú giải sau đó mô tả các xá lợi xuất hiện trong tro cốt của đức Phật như những viên ngọc lấp lánh, có kích thước từ hạt cải đến những viên đá quý nhỏ.

Ông cho rằng, dù có nhiều giả thuyết khác nhau về nguồn gốc của xá lợi, chúng vẫn giữ một vai trò quan trọng: *kết nối người phật tử với đức Phật, người được xem là **“vắng mặt về mặt thân thể”** sau khi đạt giác ngộ và giải thoát khỏi vòng sinh tử luân hồi.*

Nhân chứng về xá lợi sau khi hỏa táng

Tu sĩ Tây Tạng Geshe Tenzin Zopa kể lại rằng khi còn là một tăng sĩ trẻ tại Nepal, ông từng chứng kiến những hiện tượng đặc biệt trong lễ hỏa táng vị thầy của mình là Geshe Lama Konchog, một hành giả được Dalai Lama công nhận là bậc du già chứng ngộ.

Theo lời ông, những hạt xá lợi giống như ngọc trai “bắn ra khỏi lò hỏa táng như bắp rang”. Sau ba ngày niêm phong lò theo lời khuyên của các vị tăng trưởng thượng, các đệ tử tìm thấy hàng trăm xá lợi, cùng với những phần thân thể còn nguyên vẹn như tim, lưỡi và mắt của vị thầy.

Đối với các đệ tử, việc tìm kiếm xá lợi trong tro cốt không phải là sự tò mò, mà là biểu hiện của niềm tin sâu sắc rằng vị thầy đã để lại một dấu ấn của sự chứng ngộ tâm linh.

Theo Geshe Zopa, trong truyền thống này, xá lợi được xem là sự biểu hiện của lòng từ bi của các bậc thánh, nhằm giúp chúng sinh tạo phước và thanh tịnh hóa tâm mình.

Nhấn mạnh trở về với giáo pháp

Một bức tượng Phật được trưng bày bên ngoài khuôn viên chùa Wei Mountain, ở Rosemead, California, Thứ Bảy, ngày 17 tháng 2 năm 2024. (Ảnh AP/Damian Dovarganes)

Tại trụ sở của Fo Guang Shan ở Nam California, ni sư Hui Ze cho biết người sáng lập dòng tu là Hsing Yun luôn khuyên đệ tử không nên quá tập trung vào xá lợi.

Ngài nhấn mạnh tinh thần Phật giáo Nhân gian (Humanistic Buddhism) - tức đưa giáo pháp của đức Phật vào đời sống thường nhật thông qua suy nghĩ thiện lành, lời nói thiện lành và hành động thiện lành.

Sau khi Hsing Yun viên tịch năm 2023 ở tuổi 95, các đệ tử vẫn tìm thấy một số hạt xá lợi trong tro cốt của Ngài. Tuy nhiên, theo di nguyện của vị thầy, chúng không được tách riêng, mà để nguyên trong tro cốt và phân chia đến các trung tâm của dòng tu trên khắp thế giới.

Tro cốt của Ngài sẽ được tôn trí tại trụ sở Nam California trong một nghi lễ vào ngày 21/03.

Theo: **Associated Press**/Chuyển ngữ và biên tập: **Thường Nguyên**

Nguồn: dailymail.co.uk

Chú thích:

** Acrylic - là một loại nhựa nhiệt dẻo trong suốt, đa năng (polymethyl methacrylate - PMMA) và sợi tổng hợp có nguồn gốc từ dầu mỏ. Thường được sử dụng như một vật liệu thay thế nhẹ hơn, chống vỡ cho kính (Plexiglass/Perspex). Nổi tiếng với độ trong suốt cao, độ bền và tính linh hoạt,*

nó được sử dụng trong đồ nội thất, màn hình hiển thị, quần áo, sơn và chất phủ.